

**Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání,
Sámova 3, 101 00 Praha 10**

Olympiáda v českém jazyce, 39. ročník, 2012/2013 – okresní kolo

II. kategorie

Počet bodů:

Jméno: Škola:

Pro tuto vládu není myslitelné, aby věřící občané platili daně vyšší než ateisté, když rozdílné daně přece neplatí třeba kuřáci a nekuřáci, řádní občané a recidivisté nebo např. milovníci opery a milovníci točeného plzeňského.

1. a) Napište, kterým větným členem je slovo věřící v následujících větách:

i) *Není myslitelné, aby věřící a ateisté platili různě vysoké daně.*

ii) *Počet občanů věřících reklamě stále stoupá.*

b) Uveďte význam slova věřící v každé z obou vět.

2. a) Přídavná jména *myšlený, myšlenkový, myslitelný, myslitelský, myslivecký, nesmyslný, pomyslný, smyslný* rozdělte do skupin podle základových slov (tj. slov, od nichž byla příslušná přídavná jména bezprostředně odvozena); tato slova napište.

b) Následující přídavná jména užitě ve větách nebo slovních spojeních tak, aby byl patrný významový rozdíl mezi nimi:

myšlený

pomyslný

přemýšlivý

smyslený

3. a) Určete druh věty začínající v zadaném textu spojkou aby.
- b) Přeformulujte souvětí tak, že spojka aby bude uvozovat jiný druh věty; ten určete.
4. a) Vypište ze zadaného textu dvě různá podstatná jména, která obsahují touž určitou předponu nebo příponu (nepracujte s dvojicí *kuřák – nekuřák*).
- b) Napište dvě jiná podstatná jména, která obsahují tento slovotvorný prostředek.
5. a) Přidejte do textu jedno podstatné jméno tak, aby se text po stránce významové (co do souhrnu podaných informací) vůbec nezměnil. Zadaný text jinak neměňte ani neměňte počet vět v souvětí.
- b) Přidáním slova podle bodu a) vzniklo ve větě další slovní spojení. Uveďte dva jiné příklady spojení téhož typu.
6. a) Výraz přece má původ ve spojení *před se* (tj. *před sebe*; v minulosti psáno i *předce* apod.). Uveďte, který typ slova tento výraz ze slovotvorného hlediska představuje.
- b) Vysvětlete, jak se ve slově přece objevila hláska [c].
7. Porovnejte dvě následující souvětí. Jedno z nich má oproti druhému více významů. Uveďte, které to je, a napište význam, který má toto souvětí navíc oproti souvětí zbývajícím.
- i) *Není myslitelné, aby věřící občané platili vyšší daně než ateisté, když rozdílné daně přece neplatí kuřáci a nekuřáci.*
- ii) *Není myslitelné, aby věřící občané platili vyšší daně než ateisté, když je přece neplatí kuřáci a nekuřáci.*

**Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání
pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání,
Sámova 3, 101 00 Praha 10**

Olympiáda v českém jazyce, 39. ročník, 2012/2013 – okresní kolo
II. kategorie
Slohový úkol

Dodnes nevím, jestli se tomu dá věřit

Zpracujte zadané téma jako vypravování. Pište o neobvyklé události, údaji nebo výroku, s nímž jste se někdy setkali. Mělo by být zřejmé, že jste už tehdy a/nebo později pochybovali o jeho pravdivosti, věrohodnosti, o jeho správném výkladu apod. Doporučená délka 25–30 řádek.

Okresní kolo OČJ 2012/2013 – 39. ročník – II. kategorie – řešení:

1. a) i) podměť; ii) přívlastek
b) Příklady řešení: i) člověk, který věří v Boha / vyznavač některého náboženství / člověk hlásící se k některému náboženství;
ii) důvěřující něčemu / mající důvěru v něco / považující něco za pravdivé, spolehlivé apod.

Bodování: a) za 2 náležitě určené větné členy – 1 bod.

b) za každý výstižně vymezený význam – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **3 body**.

2. a) *myslit* (uznávejte i: *myslet*): *myslitelný, myšlený;*
myšlenka: myšlenkový;
myslitel: myslitelský;
myslivec: myslivecký;
nesmysl: nesmyslný;
pomyslit: pomyslný;
smysl: smyslný.

- b) Příklady řešení: *myšlená čára / myšlený bod / dobře myšlená rada;*
vystoupit na pomyslné stupně vítězů / udělat pomyslný první krok;
přemýšlivý výraz;
smyšlený příběh.

Bodování: a) za náležité přiřazení 8 slov k základovým slovům – 4 body;

za náležité přiřazení 7 slov k základovým slovům – 3 body;

za náležité přiřazení 6 slov k základovým slovům – 2 body;

za náležité přiřazení 5 slov k základovým slovům – 1 bod.

b) za uvedení 4 výstižných spojení nebo vět – 2 body;

za uvedení 3 výstižných spojení nebo vět – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **6 bodů**.

3. a) vedl. věta podmětná

b) Příklady řešení: *Tato vláda rozhodně nenavrhne, aby věřící ...* – vedl. věta předmětná /

Pro tuto vládu není přijatelný návrh, aby věřící ... – vedl. věta přívlastková.

Bodování: a) za určení druhu věty – 1 bod;

b) za uvedení vhodného příkladu – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **2 body**.

4. a) *ateista – recidivista*

b) Příklady řešení: *hokejista, nacista, policista, kariérista* (uznávejte i expresivní výrazy – *srandista* apod.).

Bodování: a) za uvedení náležité dvojice slov – 1 bod;

b) za uvedení 2 dalších vhodných příkladů – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **2 body**.

5. Jsou dvě možná řešení (A, B):

A. a) *(plzeňské) pivo*

b) Příklady řešení: *svíčková (pečeně)*; *burgundské (víno)* apod. (pojem *univerbizace* se nevyžaduje).

B. a) *občané-(ateisté) / občané-(kuřáci)* apod.

b) Příklady řešení: *občané-voliči*, *občané – daňoví poplatníci* (pojem *přístavek / přístavkový vztah* se nevyžaduje).

Bodování: a) za náležitou úpravu textu – 1 bod;

b) za uvedení 2 vhodných příkladů – 1 bod.

Celkem tedy maximálně **2 body**.

6. a) spřežka

b) Příklad řešení: skupina hlásek [ts] (v psané podobě *ds*) se vyslovuje stejně jako hláska *c*.

Bodování: a) za správnou odpověď – 1 bod;

b) za výstižné vysvětlení jevu – 2 body.

Celkem tedy maximálně **3 body**.

7. Příklad řešení: Zcela jednoznačné není druhé souvětí. Lze z něho vyvozovat také to, že kuřáci a nekuřáci neplatí vyšší daně než ateisté.

(Uznávejte i další možnou interpretaci: kuřáci a nekuřáci neplatí věřící občany, tj. neposkytují jim mzdu.)

Bodování: za vhodné vystižení víceznačnosti **2 body**.

Celkem za jazykovou část 20 bodů.

8. Slohový úkol: Hodnoťte dodržení tématu, plynulost a návaznost textu, vhodný výběr

lexikálních prostředků i větnou stavbu. Přihlížejte i k tvaroslovné a pravopisné správnosti.

Bodování: **0–10 bodů**. Využijte celého bodového rozpětí.